

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25 вересня 2019 року

м. Суми

№ _____

Комунальне підприємство госпрозрахункове
відокремлене підприємство «Комунпослуга»

42500, Сумська обл., смт. Липова
Долина, вул. Полтавська, 18

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

У ході виконання Сумським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – *Тервідділення*) доручення Голови Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 № 13-01/236 щодо здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які діють на ринках послуг у сфері поводження з побутовими відходами, *Тервідділенням* встановлено наступне.

Згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань комунальне підприємство госпрозрахункове відокремлене підприємство «Комунпослуга» (42500, Сумська обл., Липоводолинський р-н., смт. Липова Долина, вул. Полтавська, 18, ідентифікаційний код юридичної особи – 34072193, далі – *КП ГВП «Комунпослуга»*) є юридичною особою і здійснює, зокрема, такі види діяльності: каналізація, відведення й очищення стічних вод, збирання безпечних відходів, оброблення та видалення безпечних відходів, відновлення відсортованих відходів, інша діяльність щодо поводження з відходами.

Отже, *КП ГВП «Комунпослуга»* у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, і до нього можливе застосування положень цього Закону.

За інформацією Липоводолинської селищної ради (лист від 16.04.2019 № 357), наданою на вимогу голови *Тервідділення* (лист від 08.04.2019 № 02-10/719), послуги з вивезення твердих і рідких побутових відходів на території Липоводолинської селищної ради надає *КП ГВП «Комунпослуга»*, яке було визначене виконавцем вищезазначених послуг на підставі рішення виконавчого комітету Липоводолинської селищної ради від 28.05.2014 № 61 «Про затвердження протоколу конкурсної комісії з проведення конкурсу щодо надання послуг з вивезення побутових відходів» (далі – *Рішення від 28.05.2014 № 61*).

Враховуючи, що *КП ГВП «Комунпослуга»* надає послуги в межах власної території обслуговування, визначеної в адміністративному порядку органом місцевого самоврядування, споживачі не мають іншого шляху для отримання послуг з вивезення

побутових відходів, ніж отримувати їх у виконавця, визначеного виконавчим комітетом Липоводолинської селищної ради.

Таким чином, за результатами діяльності у 2018 році та поточному періоді 2019 року *КП ГВП «Комунпослуга»* у значенні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» має структурні ознаки суб'єкта господарювання, що займає монополіне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення побутових відходів у територіальних (географічних) межах зони обслуговування в смт. Липова Долина.

Відносини у сфері послуг з поводження з побутовими відходами у досліджуваному періоді регулюються Законом України «Про відходи», Законом України «Про житлово-комунальні послуги» № 1875-IV, Законом України «Про житлово-комунальні послуги» № 2189-VIII, Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (далі – *Правила надання послуг*), іншими нормативно-правовими актами.

Згідно з частинами першою та другою статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» № 1875-IV, який був чинний до 01.05.2019, відносини між учасниками житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах. Учасниками у сфері житлово-комунальних послуг є власник, споживач, виконавець, виробник.

Аналогічні норми містяться в частині першій статті 6 та частині першій статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» № 2189-VIII, який набув чинності з 01.05.2019, відповідно до яких учасниками правовідносин у сфері надання житлово-комунальних послуг є: споживачі (індивідуальні та колективні), управитель та виконавці комунальних послуг; надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» № 1875-IV та пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» № 2189-VIII виконавець комунальної послуги зобов'язаний підготувати та укласти зі споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.

Частиною 4 статті 179 Господарського кодексу України при укладенні господарських договорів на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Відповідно до частини 1 статті 203 Цивільного кодексу України зміст правочину не може суперечити цьому кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам суспільства, його моральним засадам.

Згідно з частиною 1 статті 648 Цивільного кодексу України зміст договору, укладеного на підставі правового акту органу державної влади, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторони (сторін) договору, має відповідати цьому акту.

Таким чином, *КП ГВП «Комунпослуга»* зобов'язане укладати договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, які повинні відповідати типовому договору.

За результатами аналізу договорів про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів та договорів про надання послуг з вивезення рідких побутових відходів, що укладались *КП ГВП «Комунпослуга»* із споживачами протягом 2018 року та січня-березня 2019 року (далі – *Договори*), встановлено, що дані договори не відповідають типовому договору про надання послуг з вивезення побутових відходів (додаток 1 до *Правил надання послуг*) (далі – *Типовий договір*), а саме:

1. *Договори* не містять повного переліку обов'язків *КП ГВП «Комунпослуга»* як виконавця послуг, передбачених пунктом 22 *Типового договору*, зокрема:

- погодити із споживачем місця розташування контейнерних майданчиків, визначити їх кількість, необхідну для збирання побутових, великогабаритних і ремонтних відходів, перевіряти наявність таких майданчиків відповідно до розрахунків;
- обладнати контейнерні майданчики та забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів та контейнерних майданчиків у разі перебування їх у власності виконавця;
- збирати і перевозити відходи спеціально обладнаними для цього транспортними засобами;
- ліквідувати звалище побутових відходів у разі його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, проводити прибирання в разі розсипання твердих відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб;
- перевозити відходи тільки в спеціально відведені місця чи на об'єкти поводження з побутовими відходами;
- надавати своєчасну та достовірну інформацію про тарифи на надання послуг, умови оплати, графік вивезення відходів;
- усувати факти порушення вимог щодо забезпечення належної якості послуг та вести облік претензій, які пред'являє споживач у зв'язку з невиконанням умов цього договору;
- прибувати протягом трьох годин на виклик споживача і усувати протягом 24 годин недовіки. У разі коли недовіки не усунуто протягом трьох робочих днів, проводити відповідний перерахунок розміру плати;
- відшкодувати відповідно до закону та умов цього договору збитки, завдані споживачеві внаслідок ненадання або надання послуг не в повному обсязі.

2. *Договори* не містять повного переліку прав споживача, передбаченого пунктом 19 *Типового договору*, зокрема:

- одержання достовірної та своєчасної інформації про послуги з вивезення відходів, зокрема про їх вартість, загальну суму місячної плати, структуру тарифів, норми надання послуг і графік вивезення відходів;
- відшкодування у повному обсязі збитків, заподіяних виконавцем унаслідок ненадання або надання послуг не в повному обсязі;
- усунення виконавцем недовіків у наданні послуг у п'ятиденний строк з моменту звернення споживача;
- перевірку стану дотримання критеріїв якості послуг;
- внесення за погодженням з виконавцем у цей договір змін, що впливають на розмір плати за послуги;
- зменшення розміру плати за послуги в разі недотримання графіка перевезення відходів;
- несплату вартості послуг за період тимчасової відсутності споживача та/або членів сім'ї на підставі письмової заяви і документа, що підтверджує його відсутність – довідка з місця тимчасового проживання, роботи, лікування, навчання, проходження військової служби чи відбування покарання;

3. *Договори* не містять умов щодо настання відповідальності виконавця, передбачених пунктом 24 *Типового договору*, а саме:

- за ненадання або надання не в повному обсязі послуг, що призвело до заподіяння збитків майну споживача, шкоди його життю чи здоров'ю;
- за невиконання зобов'язань, визначених цим договором і законом.

Невнесення до *Договорів* положень *Типового договору* дає можливість *КП ГВП «Комунпослуга»* порушувати права споживачів в частині отримання належної якості послуги, її оплати, отримання інформації від суб'єкта господарювання, своєчасного реагування на виклик, відшкодування збитків, оплати за надання послуг не в повному обсязі.

Відсутність у договорі вищезазначеної інформації може призвести, зокрема, до того, що споживачі будуть змушені оплачувати послуги, які їм не надаються, надаються не в повному обсязі або надаються з порушенням строків їх надання.

Дії КП ГВП «Комунпослуга», які полягають в укладанні із споживачами договорів про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів та договорів про надання послуг з вивезення рідких побутових відходів, положення яких не відповідають типовому договору про надання послуг з вивезення побутових відходів (додаток 1 до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070), містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем, шляхом:

- вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Слід зазначити, що у зв'язку із внесенням змін до *Правил надання послуг*, з 01.05.2019 діючим є типовий договір про надання послуг з поводження з побутовими відходами (додаток до *Правил надання послуг*).

Виходячи із наведеного, та зважаючи на те, що дії КП ГВП «Комунпослуга» не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків суспільству, керуючись статтями 12, 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КП ГВП «Комунпослуга» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. У місячний строк з дня отримання цих рекомендацій укласти договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами відповідно до типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070.

2. У місячний строк з дня отримання цих рекомендацій інформувати споживачів, з яким укладені договори про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів та договори про надання послуг з вивезення рідких побутових відходів про можливість переукладення та/або внесення змін до них на предмет відповідності типовому договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у десятиденний строк з дня отримання.

Про результати виконання цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у п'ятиденний строк з дня їх виконання.

Разом із тим, доводимо до Вашого відома, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито

відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справ не розпочинається.

Голова колегії

Є.М. Касьян

Члени колегії

В.М. Коваленко

С.В. Гусак